

ДОСВІД КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Вихор М. В.

кандидат економічних наук, доцент

Шемігон О. І.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

Проблема підвищення конкурентоспроможності залишається актуальною для національної економіки України в цілому та окремих галузях. Це зазначається у ряді важливих стратегічних документів, прийнятих в Україні останнім часом. Зокрема, в Указі Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна 2020» вказано, що Україна має стати державою із сильною економікою та передовими інноваціями. [1].

У той же час, згідно із щорічного рейтингу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, Україна займає далеко не лідируючі позиції значно відстаючи не лише від передових країн, а й від багатьох країн, що розвиваються (таблиця 1).

Таблиця 1.

Позиція України у світі за індексом глобальної конкурентоспроможності

Індекс глобальної конкурентоспроможності	2014-2015 р. р. (144 країни)	2015-2016 р. р. (140 країн)	2016-2017 р. р. (138 країн)	2017-2018 р. р. (137 країн)
Основні вимоги у т. ч.:	87	101	85	81
Інституції	130	130	129	118
Інфраструктура	68	68	75	78
Макроекономічне середовище	105	134	128	121
Охорона здоров'я та початкова освіта	43	45	54	53

Джерело: [2].

Так у 2017-2018 роках Україна зайняла 81 місце серед 137 країн із значенням індексу 4,1, піднявшись на чотири позиції у порівнянні із попереднім періодом. Перше місце уже кілька років поспіль займає Швейцарія із значенням

індексу 5,86. Серед лідерів цього рейтингу є, також США, Сінгапур, Фінляндія, Німеччина, Японія [3]. Якщо розглядати окремі складові цього індексу, то найгірші позиції України за розвитком інституцій та макроекономічного середовища. Значно кращі позиції за станом охорони здоров'я та початкової освіти.

Одним із можливих шляхів підвищення конкурентоспроможності національної економіки є звернення до багатого міжнародного досвіду вирішення цієї проблеми. В останні роки і десятиліття багато країн світу демонструють стабільне економічне зростання, що дало їм можливість зайняти і утримувати високі місця у глобальному рейтингу конкурентоспроможності. Тому їх досвід може бути корисним для України. У більшій мірі вітчизняних фахівців повинні цікавити ті країни, які є лідерами згаданого рейтингу, або показали відчутній прогрес у зростанні рейтингу конкурентоспроможності протягом останнього періоду. Зокрема, це стосується деяких країн Південно-Східної Азії, таких як Сінгапур, Тайвань, та ряду інших, які починали свій шлях із надзвичайно низького рівня економічного розвитку і з часом стали високо розвинутими країнами.

Дослідження міжнародного досвіду реалізації програм підвищення конкурентоспроможності, найперше, слід розпочати із «економічного дива» Сінгапуру, який отримавши у 1965 році вимушену незалежність від Малайзії перетворився з однієї із найбільш бідніших країн світу в одного із лідерів світового рейтингу конкурентоспроможності. Автором «економічного дива» був багаторічний прем'єр-міністр Сінгапуру Лі Куан Ю який визначив для себе і для країни чотири основні пріоритети її відродження. Це боротьба із корупцією, залучення інвестицій, реформа системи освіти та охорони здоров'я, реформа державного управління.

Боротьба з корупцією розпочалася із встановлення чіткого, однозначного законодавства, повної заміни суддівського корпусу фахівцями, які отримали юридичну освіту за кордоном та значного підвищення заробітної плати суддям [4]. Був створений спеціальний антикорупційний орган, так зване «Бюро з розслідувань надзвичайної жадібності», яке притягло до відповідальності навіть, кілька найближчих родичів і друзів Лі Куан Ю [5].

Для залучення інвестицій в країні створені найсприятливіші умови. Розпочалося так зване «полювання за інвестиціями» у процесі якого заохочувалися і звільнялися від податків як місцеві, так і іноземні підприємства, які працювали в галузях, визначених урядом як пріоритетні. У результаті вже багато років Сінгапур називають найкращою країною для ведення бізнесу [5].

Вважаючи людей основним ресурсом для своєї країни, Лі Куан Ю ініціював корінну реформу системи освіти та охорони здоров'я. Ще у 70-і роки минулого століття англійська мова у школах стала обов'язковим предметом, а вищі навчальні заклади перевели на повне викладання англійсько. Сінгапур і у наш час продовжує витратити до 20 % бюджету на освіту. У країні, також, один з найнижчих рівнів дитячої смертності у світі, а тривалість життя тут – 79 років для чоловіків і 83 для жінок. Такий результат був досягнутий завдяки введенню системи обов'язкового медичного страхування. При цьому держава оплачує страховку за незаможних громадян [6].

Реформу державного управління Лі Куан Ю розпочав із підбору на міністерські посади найбільш здібних людей із одночасною прив'язкою їх заробітної плати до показників економічного зростання країни. Результатом здійснюваних у Сінгапурі реформ стало те, що країна протягом багатьох років перебуває на лідерських позиціях у рейтингу глобальної конкурентоспроможності і є однією із найбільш привабливих країн для іноземних інвестицій.

Достатньо близькі за змістом кроки, спрямовані на оновлення країни та виведення її на новий рівень конкурентоспроможності здійснювалися у свій час владою Тайваню та лідером країни Чан Кайші, який, враховуючи соціально-економічні та історичні особливості країни, визначив ключовими напрямками аграрну реформу, максимальну реалізацію наявних конкурентних переваг, реформування освіти та охорони здоров'я, залучення інвестицій. Наслідком аграрних реформ став стрімкий розвиток фермерства, багаторазове збільшення обсягів виробництва аграрної продукції, що, у свою чергу, дало імпульс для розвитку переробної промисловості [7].

При реалізації конкурентних переваг у перші роки реформ головна увага була зосереджена на використанні дешевої, дисциплінованої і кваліфікованої робочої сили, з акцентом на розвиток експортно орієнтованих галузей легкої промисловості [8]. Пізніше, коли потенціал цього ресурсу вичерпався, Тайвань почав структурну перебудову економіки у напрямку розвитку наукомістких галузей. Нині Тайвань займає шосте-сьоме місця у світі за випуском комп'ютерів, мікročіпів та інших виробів мікроелектроніки. Зараз ці галузі дають країні більше 50 % ВВП [8].

У сфері реформування освіти і охорони здоров'я Тайвань ішов, практично тим же шляхом, що і Сінгапур. Культ освіти наскільки високий, що країна планує перейти на всезагальну вищу освіту. Це дає можливість впроваджувати найновіші досягнення науково-технічної революції та формувати один із найсприятливіших інвестиційних середовищ у світі.

Вивчення і застосування досвіду Сінгапуру, Тайваню та інших країн у здійсненні соціально-економічних реформ, сприятиме їх успішній реалізації в Україні та забезпеченню досягнення визначеного програмними державними документами рівня соціально-економічного розвитку держави.

Література:

1. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна 2020» від 12. 01. 2015 року: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
2. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>
3. Рейтинг конкурентоспроможності економік країн світу – 2017/2018: <https://uteka.ua/publication/Rejting-konkurentosposobnosti-ekonomik-stran-mira-20172018>.
4. Шлапак А. Секретний рецепт Сінгапуру, або як Україні стати успішною державою: https://24tv.ua/sekretniy_retsept_singapuru_abo_yak_ukrayini_stati_uspishnoyu_krayinoyu_n883342.

5. Тучинський С. Економічне диво Сінгапуру: рецепт процвітаючої держави від Лі Куан Ю: <https://ukr.segodnya.ua/lifestyle/fun/singapur-recept-procvetayushchego-gosudarstva-ot-li-kuan-yu-614925.html>.

6. Танасійчук О. Чому Україні варто вчитися у Сінгапуру: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1737918-chomu_ukraiini_varto_vchitisya_u_singapuru_2000423.html

7. Чан Кайші та історія економічного розвитку Тайваню <http://veterano.com.ua/korisni-materiali/istoriia/6718-chan-kajshi-ta-istoriya-ekonomichnogo-rozvitku-tajvanyu>).

8. Тимоць І. Інший Китай: Тайвань може стати найбільшим «драконом Азії»: <http://tyzhden.ua/World/32387>

УДК 332.2

Економічні науки

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ І ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Капінос Н. О.

к.е.н., ст. викладач

Сумський національного аграрного університету

Гончаров В. В.

ст. викладач

Сумський національного аграрного університету

м. Суми, Україна

Закріплені у Конституції України вимоги щодо охорони земель свідчать про виняткову важливість земельних ресурсів у всіх сферах життєдіяльності. Конституційні положення є підставою для правової охорони землі як основного елемента навколишнього природного середовища [1]. Ці положення Основного Закону країни знайшли відображення у Земельному кодексі України [2], Законі України «Про охорону земель» [3] та інших актах земельного законодавства.

Земельні ресурси виступають територіальною базою розміщення господарських об'єктів, системи розселення населення, а також основним засобом